

Вікторія Юрікова,

провідний фахівець кафедри парламентаризму Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Victoriia Yurikova,

Leading Specialist of the Department of Parliamentarism Educational And Scientific Institute of Public Administration and Civil Service Taras Shevchenko National University of Kyiv

ПОЛІТИЧНА КОРУПЦІЯ: СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ

POLITICAL CORRUPTION: ESSENCE AND FEATURES

The theses describe the actual continuity of the problem of corruption, which has so pervaded all spheres of public relations that it is the main obstacle to further development of the country. It is noted that corruption is mainly political in nature, as a result of government actions, defining the essence of public power, by influencing the formation and functioning of government institutions. It is emphasized corruption is a political phenomenon, as public power is a political institution. The author notes that the most susceptible to political corruption are the law enforcement agencies – the law enforcement and judicial systems, because having the influence of government and political institutions and internal corruption, these structures can not properly apply measures to combat it. Possible options for defining the concept of «political corruption» are given. The main reasons for the emergence and development of political corruption, as well as possible ways to solve it.

Keywords: *democracy, public power, corruption, political corruption.*

Упродовж останніх десятиліть проблема корупції в Україні набула широкого розголосу. Факт корупції настільки заповнив усі сфери суспільних відносин, що є найголовнішою перешкодою подальшого розвитку країни, як держави з демократичним устроєм. Якщо вважати корупцію соціальним явищем, то сміливо можна стверджувати, що вона має яскраве політичне забарвлення: результат дій влади, визначення сутності публічної влади, шляхом впливу на формування та функціонування владних інститутів. Про корупцію можна говорити як про політичний феномен, бо публічна влада являє собою політичний інститут. На жаль, корупція є визнаним явищем на світовому рівні.

Наразі найбільш піддатливими до політичної корупції є органи боротьби з цим явищем – правоохоронна та судова системи. Це відбувається тому, що маючи вплив від владних та політичних інституцій та внутрішню корумпованість, ці структури не можуть належним чином застосовувати заходи протидії з нею.

Якщо не знайти шляхи вирішення з повного знищення корупції, то це стане загрозою для національної безпеки України, понизить легітимність та ефективність влади, стане причиною знецінення демократії та верховенства права у державі.

Єдиного визначення щодо терміну «політична корупція» немає. Політичну корупцію як «неправомірне використання довірених повноважень заради особистої вигоди» визначає міжнародна антикорупційна організація Transparency International [4]. Розглянувши низку визначень, на нашу думку доцільно погодитися із тлумаченням терміну В. А. Гошовської, «політична корупція» – комплекс явищ і процесів, що описує тіньову взаємодію держави та приватного сектору, багато в чому визначає трансформацію політичного режиму [1, с. 4].

Основними причинами виникнення та розвитку політичної корупції можна виділити такі: – політична нестабільність (неефективне функціонування головних інститутів політики);

- недостатність реформ та хибні концепції (переважно реформи у сфері політики мають суб'єктивний напрям, що несуть задоволення особистих чи вузької спілки людей);
- нестійкість функцій та повноважень різних гілок влади та принципу поділу влади у державі (це зумовлено незакінченим формування політичної системи, постійним наділенням керівників держави покладенням на себе додаткових повноважень);
- відступ від демократичних принципів у діях політичних осіб (на сьогодні демократичні засоби формування та функціонування владних органів часто замінюється авторитарними та/або корупційними) [2].

Погоджуємось, що задля подолання політичної корупції варто зазначити такі основні засоби протидії:

- максимально відкриті демократичні чесні вибори та об'єктивність у результатах (проведені вибори на посаду президента країни та до парламенту за вільного вибору громадян і об'єктивного підрахунку і фіксації результатів допоможуть понизити рівень політичної корупції);
- запровадження контролю громадян над діями суб'єктів політики та забезпечення відповідальності як політичної, так і правової за протизаконну діяльність (забезпечення дієвості правоохоронних органів та об'єктивність ЗМІ);
- діяльність неупередженого незалежного суду (суд – верхівка демократичного суспільства, найголовніший та найдієвіший антикорупційний інструмент, оскільки може зупинити той чи інший прояв будь-якого виду корупції, зокрема політичної);
- відмежування бізнесу від політики (наразі бізнес впливає на політику, політичних діячів та їх поведінку й рішення);
- антикорупційна мотивація суспільства (цей фактор є найскладнішим, бо має на меті повну зміну світогляду громадян країни) [2].

Отже, політична корупція є проблемою усього світового суспільства. Тільки активна робота органів державної влади, зможе знищити таке явище, як корупція та припинити усі можливі заходи, спрямовані на незаконне збагачення.

Основними напрямками запобігання політичній корупції можуть бути завзяті дії послідовної демократизації суспільства в усіх його сферах діяльності, енергійна побудова демократичної держави. Найважливішими чинниками подолання корупції має стати прозорість рішень державних управлінців, відкриті дії влади, розвиток громадянського суспільства.

Список використаних джерел

1. Гошовська В. А. Політична корупція як об'єкт наукового дослідження. *Держава та регіони. Серія: Державне управління*. 2018. № 2 (62). С. 4–11. URL: http://www.pa.stateandregions.zr.ua/archive/2_2018/3.pdf (дата звернення 06.09.2021)
2. Мельник М. Політична корупція: сутність, чинники, засоби протидії. URL: <http://justice.org.ua/politika-i-pravo-podiji-fakti-komentari/politichna-korupsiya-sutnist-chinniki-zasobi-protidiji> (дата звернення 06.09.2021)
3. Політична корупція в Україні: суб'єкти, прояви, проблеми протидії. URL: http://razumkov.org.ua/ukr/files/category_journal/NSD111_ukr_1.pdf (дата звернення 06.09.2021)
4. Розуміння корупції. URL: <https://www.u4.no/publications/understanding-corruption-and-how-to-curb-it> (дата звернення 06.09.2021)